

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio prima. vtrum in humana voluntate Christi fuerit omnis varietas
actuum, quæ in humana voluntate esse solet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

suauitatis in Christo. Placebat enim Christo secundum voluntatem diuinam, & etiam secundum voluntatem rationis, ut voluntas naturalis in ipso & voluntas sensuualis, secundum ordinem sue nature mouerentur. Vnde patet, quod in Christo nulla fuit repugnancia vel contrarietas voluntatum.

Ad primum ergo dicendum, quod hoc ipsum, quod aliqua voluntas humana in Christo aliud volebat, quam eius voluntas diuina, procedebat ex ipsa voluntate diuina, cuius beneplacito natura humana motibus proprijs mouebatur in Christo, vt Damasc. * dicit.

Et 2. Orti. Ad secundum dicendum, quod in nobis per concupiscentiam carnis impeditur aut retardatur concupiscentia spiritus, quod in Christo non fuit. Et ideo in Christo non fuit contrarietas carnis ad spiritum, sicut in nobis.

Ad tertium dicendum, quod Agonia non fuit in Christo, quantum ad partem animae rationalem, secundum quod importat concertationem voluntatum ex diversitate rationum procedentem. Puta, cum aliquis, secundum quod ratio considerat unum, vult hoc & secundum quod considerat aliud, vult contrarium. Hoc enim contingit propter debilitatem rationis, qua non potest diiudicare, quid sit simpliciter melius. Quod in Christo non fuit, quia per suam rationem iudicabat, simpliciter esse melius, quod per eius passionem impleretur voluntas diuina circa salutem generis humani. Fuit tamen in Christo agonia, quantum ad partem sensitiuam, secundum quod importat timorem infortunii imminenti, vt dicit Damasc. * in 3. libro.

COMMENTARIUS.

Sub titulo huius articuli comprehendit D. Thomas voluntatem diuinam Christi, quam humanam rationalem & sensitiuam: nam, quia praecedenti articulo docuerat, secundum aliquam rationem potuisse in his voluntatibus reperiri diuersitatem, & veluti quoddam genus discordiae: ideo in hoc articulo explicat, hanc diuersitatem non fuisse talem, vt veram oppositionem vel contrarietatem induceret, aut inter voluntatem diuinam & humanam, aut inter voluntatem humanam & appetitum sensitiuum inter se: quia illi diuersi motus harum voluntatum, quamuis interdum circa eandem materiam versarentur, sub diuersis tamen rationibus: & ita erant moderati & inter se compositi, vt vnus alium minime impediret. Quae omnia D. Thomas diffusè & satis clarè explicat.

Solutiones argumentorum tractabuntur commodius disputatione sequenti.

DISPUTATIO XXXVIII.

In quinque sectiones distributa.

De actibus voluntatis humanae Christi, eorumque diuersitate & efficacia.

Iustus Thomas pauca de his actibus voluntatis Christi hoc loco tradit, vel quod reliqua communia sint cuilibet humanae voluntati, vel quod nonnulla, quae propria Christi esse videntur, superius q. 13. & 15. satis ab eo indicata sunt: ad complementum autem doctrinae, ad breuem quandam summam redigemus ea, quae ad hos actus voluntatis Christi pertinent, & trademus aliqua, quae in superioribus omissa sunt, vt facilius & commodius intelligi possint. Primum ergo explicabimus varios actus huius voluntatis. Secundò concordiam eorum cum diuina voluntate. Tertio eorum efficaciam in omnibus, quae Christus Dominus sua humana voluntate voluit.

Primum in humana voluntate Christi fuerit omnis varietas actuum, quae in humana voluntate esse solet.

Reuis resolutio huius dubitationis est, exceptis prauis actibus, qui rectae rationi consentanei non sunt, fuisse in Christi voluntate fere omnia genera, vel modos actuum, qui in humana voluntate esse solent, accommodatè distributionem intelligendo de omnibus generibus, seu modis actuum, non de singulis indiuiduis, vel speciebus, quod per se constat, & ita breuiter explicari & probari potest, reuocando hos actus omnes ad sex capita, seu sex partitiones sub quibus omnes contineri videntur.

Primo ergo diuidi potest actus humanus in bonum & malum, seu turpem & honestum, de quibus constat, honestos actus fuisse in Christo, & ex qu. 7. colligi potest, fuisse in omni specie virtutis: quae perfectioni beatitudinis non repugnat, de actibus vero malis, q. 15. ostensum est, neque fuisse in Christo, neque esse potuisse.

Secundo diuidi potest actus voluntatis in necessarium & liberum: & vtrumque inuentum fuisse in Christi voluntate ex tractatis in disput. praecedenti satis constat.

Tertio diuiditur in naturalem & supernaturalem: & manifestum etiam est, vtrumque genus istorum actuum fuisse in Christi voluntate, quia neque gratia in illo otiosa fuit, neque impediuit naturam, quo minus proprios actus sibi accommodatos eliceret: vnde superius quæst. 7. ostendimus, virtutes supernaturales & infusas, & naturales seu acquisitas, & vtrarumque actus perfectissimos in Christo Domino fuisse.

Quarto diuidi potest actus voluntatis ex D. Thomas 1. 2. quæst. 8. & sequentibus, in simplicem voluntatem, intentionem, electionem, consensum, vultum, & fruitionem, & quacunque ratione hi actus inter se distinguantur, certum est, omnes illos, tam in naturali ordine, quam in supernaturali, potuisse à Christi voluntate exerceri. Ratio est, quia latitudo istorum actuum pertinet ad perfectum modum operandi, & tendendi in finem libero & rationali modo: Christus autem in vtroque ordine gratia & naturae perfectissime operatus est propter finem, vel amando illum, & tendendo per media in consecutionem illius, vel fruendo illo iam consecuto.

Quinto possunt actus voluntatis distingui ad eum modum, quo supra distinximus affectus appetitus sensitiui: quanquam enim illi actus solum, prout sunt in appetitu sentiente, passionum nomen obtinuerint, quia illi proxime sunt cum motione corporis, & humorum eius, tamen dubium non est, si miles affectus perfectiori & altiori modo in voluntate reperiri. Quod de Christi Domini voluntate facile inductione ostendi potest, fuit enim in illo amor Dei & proximi, odium peccati, spes gloriae corporis sui, & exaltationis sui nominis: desperatio vero, vel in illo non fuit, praesertim circa haec obiecta, quia fuisset rationi contraria: vel certe solum fuit circa aliquod malum corporale proprium, aut spirituale alienum, sic enim desperare potuit, aut fugam mortis seu passionis suae, aut correctionem hominum damnatorum. Deinde fuit in eo desiderium gloriae Dei, & redemptionis hominum, iuxta illud Lucæ, 22. Desiderio, desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar; & consequenter etiam esse potuit fuga mali contrarij. Fuit etiam audacia, quatenus est voluntas efficax aggrediendi pericula ob maius malum superandum, vel bonum obtinendum, est enim hic actus fortitudinis, quae est perfectissima virtus: quem actum indicant illa Christi verba,

Ecc 4

Sut-

Marc. 14.
Ioan. 18.

Smegite, eamus hinc, ecce, qui me tradet, prope est. Marc. 14. & illa Ioan. 18. Iesus itaq. sciens omnia, quae ventura erant super se, processit & dixit eis, Quem queritis? &c. De ira etiam, quatenus esse potest iusta voluntas vindicandi aliquod malum, satis ex dictis suprà, q. 15. constat in Christi voluntate fuisse, & per se etiam evidens est, in supremo iudice esse valde necessariam. Similiter etiam manifestum est, gaudium seu fruitionem perfectissimam in Christi voluntate semper fuisse; solū ergo tristitia & timore non nihil dubitationis superest, quam post sectionem sequentem commodè explicabimus.

Scot.

Sexto & ultimo dividi potest actus voluntatis in efficacem & inefficacem, quos alij absolutum & conditionatum vocant: quia actus efficax absolutus est in ordine ad executionem, est enim talis actus principium operandi, & solet explicari hac voce, volo; actus verò inefficax solum est complacentia quædā seu displicentia, ut bene explicuit Scotus in 2. d. 6. q. 1. & explicatur hac voce, vellem. Et dicitur actus conditionatus, nō quia, ut est in voluntate, conditione includat, id enim intelligi non potest, cum sit simplex quædam affectio, re ipsa adherens voluntati simpliciter & absolute: sed quia ex parte obiecti conditionem quādam includit, ut impliciter, quatenus fertur in obiectum sub vna precisa ratione considerationis, ac si esset separata ab illis conditionibus, quæ illius executionem impediunt: vel etiam interdum explicite per intellectum considerata & apposita conditione ipsi obiecto, ut in 1. 2. latius explicatur. De hoc ergo duplici genere voluntatis, quomodo fuerit in voluntate Christi, sequenti sectione explicandum est.

SECTIO II.

Virum in voluntate Christi fuerint actus efficaces, & inefficaces.

Mat. 26.

De actibus efficacibus voluntatis Christi, quod in illo fuerint perfectissimi, nulla est difficultas, aut dubitandi ratio: constat enim, per hos actus operatum esse omnia virtutis opera, & diuinæ voluntati ac iussioni obsecutum esse: ac denique mortem ipsam suscepisse: Oblatus enim est, quia ipse voluit, in qua voluntate, ut Paulus ait, sanctificari sumus, per illam enim nostram redemptionem perfecit. Quod verò etiam interdum actus aliquos inefficaces habuerit, satis probant verba illa Matt. 26. Pater si possibile est, transeat à me calix iste, quibus suum affectum indicat: illum autem non fuisse efficacem & absolutum ostendunt verba sequentia, Non sicut ego volo, sed sicut tu, eum autem affectum non solum in appetita sensitivo, sed etiam in voluntate fuisse constat ex VI.

VI. Synod.

Synod. act. 4. & 11. ubi ex hoc loco probatur humana Christi voluntas, quod etiam probant multa testimonia Sanctorum, quæ ibi adducit Agatho in epistola, quæ habetur act. 4. & alia afferuntur act. 10. & nonnulla alia statim referam. Hoc etiam confirmat illa verba Marci 7. Neminem voluit scire, & non potuit latere. Quo loco videtur etiam Agatho suprà, intelligendumque est necessariò de voluntate aliquo modo inefficaci, ut in sectione ultima huius disputationis latius dicam.

D. Thom.

Ut verò rationem explicemus, propter quam Christus hos actus elicit vel assumpsit: quari hoc loco potest, an hi actus fuerint in voluntate Christi, ut natura est, an verò ut est ratio superior, vel inferior, quarum vocum significationem, satis D. Tho. hoc loco indicavit, & latius tradidit 1. p. q. 41. art. 2. 79. art. 9. 1. 2. q. 10. ar. 1. q. 7. 4. ar. 7. & ex dicendis etiam constabit.

Primo igitur certum est, interdum fuisse hos actus in voluntate Christi, ut natura est: quod aliqui ita explicant, ut dicant, hos actus non fuisse verè elicitos,

sed tantum esse ipsum naturale pondus voluntatis ad bonum suæ naturæ. Quæ sententia solet tribui Scoto in 3. d. 15. & 17. Sed falsò illi imponitur, oppositum enim docet, sicut & ceteri Theologi, & ex loco Evangelij apertè colligitur, hanc voluntatem fuisse actum elicitum in Christo: quia non dicitur aliquis velle, nisi id, quod per actum elicitum aliquo modo vult, & in nobis constat, huiusmodi actus inefficaces esse elicitos, sunt enim vitales actus. Alij existimant, hos actus tunc esse elicitos à voluntate ut natura, quando sunt omnino necessarij: quod videtur sentire Marsili in 3. q. 1. art. 3. in 1. parte illius. Sed licet fortasse in nobis sæpe accidat, ut similes actus ex necessitate fiant, non est tamen simpliciter hoc necessarium, ut dicantur procedere à voluntate ut natura. Neq. in Christo Domino habere potuit locum talis necessitas: in nobis enim provenit ex motione appetitus sensitivi præuenientis considerationem rationis, & secum trahentis voluntatem, antequam libertate sua uti possit: unde si alias voluntas & ratio tam perfecte sint dispositæ ad operandum, ut semper perfecte aduertentia rationis antecedit motionem appetitus, non est unde oriri possit talis necessitas, quando obiectum ipsum necessariò non rapit voluntatem, ut est in amore & visione beata. Cum ergo in Christo Domino nunquam appetitus rationem perturbare aut præuenire potuerit, ut suprà q. 15. probatum est, non est unde pati possit necessitas quoad exercitium in exercendis his actibus. Dicuntur ergo tunc elicit à voluntate ut natura, quando procedunt ex sola inclinatione naturali, quam voluntas habet à commodum suum vel naturæ suæ, & tunc habere possunt, saltem per se loquendo, necessitatem quandam quoad specificationem, quia cum natura propensa sit ad suum commodum, si actus procedunt ab hac naturali inclinatione, necesse est, ut sint illi conformes: quia ergo Christus habuit veram humanam naturam, ad illius veritatem ostendendam permixit interdum voluntati suæ operari ex inclinatione naturæ, quæ recta est & honesta, & idè assumpsit hos actus procedentes ab ipsa voluntate, ut natura est: quæ doctrina sumitur ex D. Tho. & Caietan. hic & suprà q. 14. art. 2. Addi verò potest, in ipsa voluntate ut natura distinguì posse superiorem, & inferiorem partem, quia in eadem voluntate intelligi potest naturalis inclinatio ad vltimum finem suum, & ad alia propriè ipsam, quæ est suprema inclinatio voluntatis. Potest etiam intelligi naturalis propensio ad corpus, & ad prosequenda ea, quæ sunt comoda parti sentiēti, & sub vtraque ratione verum esse potest, elicitum voluntatem Christi, ut naturam, huiusmodi actus, maxime tamen sub posteriori ratione, ut ex dictis patet.

Dico secundò, etiam potuisse voluntatem Christi, ut rationem superiorem, & inferiorem, elicere hos actus. Ita sentit D. Tho. in 3. d. 17. q. 1. art. 2. & ibi Gabr. Marsil. dicta q. 11. & colligitur etiam ex Divo Thom. infrà q. 21. art. 2. ubi dicit rationem fuisse in oratione Christi sensualitatis aduocatam, & ex Scot. to d. 15. & ex Caiet. suprà q. 13. ar. 4. ad 1. & in primis ijdem actus, qui sunt à voluntate ut natura, quatenus aliquo modo liberi sunt, possunt dici esse à voluntate ut ratione. Deinde interdum potuit habere Christus hos actus circa obiecta, quæ non pertinebant ad proprium commodum, sed ad amorem amicitia, vel ad alias superiores & honestas rationes. Hic enim potuit desiderare omnium salutem ex charitate, quamvis seiret non omnes fore saluandos, sic Orig. etiam Matth. 9. voluit latere, non quidem ex impetu naturæ, sed ex humilitate, ut nobis esset exemplum. Et eodem modo voluit per hunc affectum, signum suæ vehementis tristitiæ exhibere, tum ad gravitatem nostrorum peccatorum ex acerbitate suæ tristitiæ declarandum, tum ad consolationem nostram, ut